

Szegeden járt az UNICA elnöke

Kedden érkezett Magyarországra egyhetes látogatásra a stuttgarti Wilhelm Hermann, az Amatőrfilm Világszövetség elnöke, s péntek este Szegedre is ellátogatott, a megyei amatőrfilmklub összejövetelére. Bár turistaként jött, utazása némiképp összefügg Magyarország különböző álló felvételével az UNICA tagjai közé, s ebből a szempontból nem volt idegen a fővárosi és szegedi amatőrfilmekkel történt találkozása. Mindenekelőtt a mozgalom helyi viszonyaira volt kíváncsi, s néhány versenyfilmet is elhozott az UNICA archívumából, bemutatásukkal érdekes összehasonlítási lehetőséget kínálkozott a kétszázötven modern eszközökkel, technikai apparátussal kivitelezett nyugati kisfilmek és a hazai amatőrtermék között.

A Juhász Gyula Művelődési Otthonban rendezett vetítés után a jelenlevők eszmecsere folytatólag Wilhelm Hermannal, aki elmondta: az UNICA 1932-ben alakult, s jelenleg 30 állam körülbelül 5 millió amatőr tagja közvetlenül, de legalább 30 millió filmesért érzi magát felelősnek. Nagyon szeretné, ha a Szovjetunió, Csehszlovákia, Lengyelország, NDK és Jugoszlávia mellett újabb szocialista ország, Magyarország felvételére is sor kerülne, annál inkább, mivel nálunk rendkívül nagy lelkesedést tapasztalt a filmesben, ami tulajdonképpen a mozgalom lényege. Azt is őszintén elmondta: pillanat-

nyilván nem vehetjük fel a versenyt a nyugatiakkal, mert — véleménye szerint — a filmek alapkövetelménye a technikai tökéletesség, sahol este hiányzik, ott nincs értékelési szempontja. Érdekes-séggé még hozzáfűzte, nálunk csak színes filmeket készítenek, az előhívást sem maguk az amatőrök, hanem üzemek végzik. Véleményével persze nem mindenben értünk egyet, legalábbis ami a filmek technikai és tartalmi követelményeit illeti, fontossági sorrendben inkább az utóbbira szavazunk. Láttuk ugyanis például az 1964-es amszterdami fesztivál dínyertes alkotását, az Ezerkettedik éjszakát, ami csodálatos koloritú, színpompás tobozódás volt, Seherzade és az egykori szultán történetének rövid adaptációja, telj akrobatikus elemekkel, pantomim és mozgáskultúrával — gyönyörű, ám üres látványosság. Nálunk talán nem nyert volna fesztivált, Lehet, hogy szerencsére?

N. I.

Négy ismeretlen Madách-levél

Eddig ismeretlen Madách-levélre bukkant egy ifjú tanárjelölt: Kerényi Ferenc 24 éves budapesti bölcsész-

Öreg falu Kubekháza, számos gazdaportánák patinás rangja van, széles útját kétoldalt füves sáv kíséri. Gondozott gyepszőnyeg, virágokat képzelnék a házak elé, de egyelőre inkább a gyomnövény honos.

1

Furcsa, hogy ezt írom. Mikor dicsérni jöttem Kubekházára. A szegedi járásban első községfejlesztő társadalmi munkában, tavaly 339 ezer forint értékű faluszéptést végeztek a kubekiek. (Egy-egy lakos 229 forintot érő munkát végezett.) Mindegyképpen virágot kéne hát tűzni a falu „mellényére”, de — sajnos — a porták előtt nincs virág.

Talán az öreg falu sajátja — akár az öreg emberé — hogy értékeit valahol belül rejtje. A több százéret erő társadalmi munka Kubekházán egyelőre láthatatlan, a törpe vízmű vezetékhálózatának árkaikat ásták ki és töltötték be nagy igyekezettel a falu lakói. Hogy a portákon friss ivóvíz fakadjon, ha

a csapat megnyitják. És könnyebben öntözhetőek majd a virágokat, amit ezután ültetnek.

— A főút mellett idén kicseréljük a téglajárdát mintegy 2 kilométeren. Már beszéltem az emberekkel, hogy aztán az árkokat is tegyék rendbe és ültessenek virágot a házak elé — mondta Zsótér András tanácselnök.

2

A legjobb társadalmi munkásokról érdeklődtem. Olyanokról, akik otthonukként szeretik és szépítik az egész falut, akikben izzik valami nyugtalan jószág, s tettvágy szülőfalujuk iránt. Elsőként a közügyekben fáradhatatlan (jelenleg beteg) Novodonszki Istvánt említik, majd a másfél évtizede tanácsstag Szűcs Antal, meg Hegyes Pált, a kubekházi „tulincot”, aki mestere a villanyszerelésnek, a járdaépítésnek, a vízhálózatnak egyaránt. Idén vállalta, hogy választókerületében megépíti a téglajárdát, csak anyagot adjanak. A szomszédos választókerület, ahol Dongó Pál, Ritter Jakab és Huszár József a tanácsstag, segítenek a „lapálynak” gúnyolt (mivel még járdája sincs) rész sártalanításában.

A Sarló és Kalapács Tsz magánának érezte a falu fejlesztés ügyét, gépeivel 59 kilométer hosszú bel- és kül-

területi utat gyalult le, mintegy 60 ezer forint értékű társadalmi munkát végzett. Az állattenyésztési brigádvezető, Hajnal József szorgalmát oklevéllel és tárgyjutalommal honorálta a megyei tanács végrehajtó bizottsága.

3

Legtöbben dicsérik Puskás Andrást, aki mások helyett is lapátot, csak hogy a vízvezetékcsövek árkaik elkészüljenek. A tsz kertészeti-bizottság vezetője, a 45 éves, fehér hajú, piros arcú emberrel, Vidám, munkaszerető, erőteljes gazda, tizenégy éve tsz-tag, de — mint megjegyezte — 500 munkaegységnyi kevesebbje sohasem volt. A falu előrehaladását 12 évi tanácsstagsággal szolgált. Honnan buzog ez a kiapadhatatlan közszolgálat?

— Mindig szerettem a szépet, a házamban épp úgy, mint a faluban. Sajnos, sok hanyag ember megtűri a gyomot kapuja előtt, régen tisztább és virágosabb volt a mi utcánk — mondta Puskás bácsi.

Zsótér András tanácselnök nem szólt semmit, hiszen értette a szót: mozgalmat kell indítani Kubekházán a virágos faluért. A társadalmi munka több éves sikere hadd hozza meg a maga virágait a kubekházi utcákon is.

B. Ö.

Új sörgyár, jobb ellátás

Varga Pál, a Magyar Országos Söripari Vállalat vezérigazgatója a kőbányai sörgyár központjában pénteken tájékoztatta a sajtó képviselőit a sörgyártás továbbfejlesztéséről, a gyorsan növekvő igények jobb kielégítésével kapcsolatos időszerű kérdésekről. A sörfogyasztás gyors iramú növekedése világszerte, hazánkban is emelkedett a sörfogyasztás: 1965-ben 44,2, a múlt évben pedig 46,5 liter jutott átlagosan egy-egy főre.

Sörtermelésünk gyors növekedésére jellemző, hogy míg 1950-ben csupán 777 000 hektoliter készítették a gyárat, 1965-ben 4440 000 hektoliter volt az évi termelés. 1967-ben a vállalat tovább növeli a sörtermelés kapacitását, tovább növelik a leginkább keresett palackozott sör termelését. Már az első negyedévben megkezdtek a pécsi sörgyár rekonstrukcióját. A harmadik ötéves terv végéig 150 000 hektoliterrel növelik kapacitását.

Az idei nyári főtényben számíthatunk az ellátás lényeges javulására: gyáraink kerékeken 250 000 hektoliterrel több sört adnak, mint a múlt év hasonló időszakában.

A vezérigazgató végül bejelentette, hogy Miskolc közepében a Hernád folyó mellett, új sörgyárat létesítenek.

Gizike — szatyor és társai

Látogatás a tápéi háziipari szövetkezetben

Mint valami óriás, mesebeli parókák, úgy függtek a verandán a színes rafia-kötegek, s benn a feldolgozó teremben is embernem magas sűrű halmokban virított a sárga, zöld, kék, tűzpiros színű zizegő rafia, a tápéi háziipari szövetkezet egyik legfontosabb nyersanyaga. A termékek — a színes, horgolt rafia bevásárlószatyrok, fontos gyékény kosárok, faliszőnyegek, a még forgalomban nem került táskák — szögeken s az asztalokon tornyosultak.

„Mindig törjük a fejünket...”

Barátságos, temperamentumos asszonyka, Török Józsefné irányítja a behordott kötegek sorsát, amiből havonta 10 mázsát is feldolgoznak. De ő irányítja a többi munkafolyamatot is, a bedolgozott asszonyok munkáját. Ő kéri azokat a színeket, amivel átfestik, lakkozzák az elkészült táskákat. Lelkesen mesél az immár híressé lett népművészeti termékek születéséről.

— Mindig törjük a fejünket valamin, mindig próbálgatunk újfajta megoldást. En, mikor itt estefele végzek,

otthon tervezetek. Mindig mást csinálnék, két egyforma munkát nem is szívesen készítek. Most például egy faliszőnyeget tervezek.

„Tizenkétmilliót várunk...”

— És nem is kevés. Török né a „divattervezőnk”, ő készíti a mintadarabokat is — ezt már a szövetkezet műszaki vezetője, Ördög Antal mondja, a szövetkezet irodaházában, az egyben múzeummul szolgáló elnöki szobában.

Aztán mindjárt magyarázza is a kiakasztott tablóról a másik nyersanyag, a gyékény előkészítését.

Majd a „prototípusokat” mutatja, a gyékényfonású modern székkárpitot, egy színes gyékény kalapot, a színes horgolt párnahuzatokat, a különböző mintájú és színű szatyrokat, a Napsüggart, a régi Gizikét — Török né kislányáról nevezték el —, s a majdani, 1968-as favoritot, amiről nekem is csak annyit szabad elárulni, hogy szögletesített, formatartó és nagyon szép lesz. A táskák készítményeinek is fejlődött, már egész kicsire összecsomagolhatók, „gyúrtelenítettek” lesznek.

— Tavaly 8 millió 600 ezer forintnyi volt a forgalmunk, az idén 12 milliót várunk. Pedig — vakarja meg a fejét az asszonyok Tóni bácsija — 1951. augusztus 25-én, mikor alakultunk, azt mondták: nem lesz szerencsénk: éppen péntek volt. — S míg én az irodafalat beborító okleveleket pásztázom, ő tovább magyaráz. — Most már 1100 bedolgozó van, de sokkal többet tudnánk foglalkoztatni, annyi a megrendelés.

„A termékek java része export”

Aztán átmegyünk a rakárba. Emeletnyi magasságban gyékényszőnyegeket csomagolva, útra készen a foltos székkárpitok, a fagyvédő „gyékényhacurák”, a kismolnár, a nagymolnár szatyrok, és lám a mesebeli hétémerődes csizmák is itt vannak, amiket egyébként készítésük érdekében a tápéi háziipari szövetkezetet.

Jakab Agnes

A reformkor építésze

A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének Csongrád megyei szervezete, az I. kerületi tanács végrehajtó bizottsága és a Magyar Építőművészek Szövetségének szegedi csoportja pénteken emlékművet rendezett Hild Józsefnek, a klasszicista építészet kiváló alkotója halálának 100. évfordulója alkalmából. Borvendég Béla Ybl-díjas építész, a Szegedi Tervező Vállalat főmérnöke méltatta a nagy művész érdemét, majd az egykori Hungária-ház falán emléktáblát helyeztek el.

A XIX. század elején a gazdasági, politikai élet felélénkülését kiterjedt építési tevékenység kísérte hazánkban. Az építkezések új építészeti stílust honosítottak meg. Ez az új stílus, a klasszicizmus szembefordulást jelentett a barokk szertelen pompájával. A kor vezető építészeti Európa-szerte az antik építészeti nyugalmát, kiegyensúlyozott egyszerűségét tekintették példaképnek. A stílusfordulónak hazánkban különös jelentőséget biztosított az a körülmény, hogy az erősödő nemzeti öntudat éppen a klasszicista építészetben találta meg egyik sajátos eszmei szócsovévét. Így vált a magyar klasszicista építészeti reformkor látható hátterévé, monumentális kifejező eszközévé.

A reformkor számottevő építészeti közül is kiemelkedik Hild József, aki 1789. december 8-án született Pesten. Apja ugyancsak építőmester, és így nagyon is valószínű, hogy a szakma szeretén túlmenően a legemlékező építészeti ismereteit is a szülői házból hozta magával. Később néhány évig feltehetően Bécsben tanult; anyagi körülményei azonban rákényszerítették, hogy hamarosan állást vállaljon.

Néhány év múltán — úgy látszik — helyzete valamelyest megszilárdult és ekkor Itáliába utazott, ahol több évig tanulmányozta az építészeti örökbecsű emlékeit. Pestre visszatérően irodája hamarosan felvirágzott. Bámulatos energiával dolgozott. Haláláig — csupán Pesten — több mint 900 épületet tervezett, illetve kivitelezett. Így a Duna-parton — a mai Roosevelt té-

ren — egykor állott európai hírvé palotásor megalkotása kizárólag az ő nevéhez fűződik.

Legnagyobb szabású épületeit egyházi megbízásból tervezte: az egri, az esztergomi főszékesegyházat és részben a budapesti Bazilikát. Tucatjával építette a szebbnél szebb palotákat, bérházakat is, főként Pesten. Nagy veszteségünk, hogy közülük jó néhányát a második világháború semmisített meg, nem kevés azoknak a száma sem, amelyek valódni értékük fel nem ismerése juttatott a bontó csákány alá. Fennmaradt ismertebb alkotásai közül Szegeden éppen a napokban fejeződött be az úgynevezett „régli Hungária-szálló” épületének helyreállítása, amelynek eredeti tervei szintén Hild irodájából kerültek ki, és amely régi formájában megfiatalítva a Magyar Tudományos Akadémia szegedi székházaként Dél-Magyarország tudományos életének központja lesz.

Száz esztendeje, hogy Hild József eltávozott az élő korából. Életművére hosszú időm át méltatlanul borult a feledés fátyla. Az építészeti stílus, amely mellett olyan hűségesen kitartott, már építészettörténet. Műveiben megfogalmazott építészeti állásfoglalása azonban ma is eleven tanúsággal szolgál. Hild nagysága nem csupán művészi kvalitásaiban rejlik, hanem sokkal inkább abban, hogy mint gyakorlatiasan gondolkodó szakember, és mint elhivatott művész szolgálta, nevelni és kifejezni tudta azt a kort, azt a társadalmat, amelyben dolgozott és amely végsősoron benne is munkált.

Kerekasztal-konferencia a véradásról

A textilművekben 16 Vöröskereszt-alapszervezet működik, s az aktivisták munkájának eredményeként négy év óta rendszeres tértünetes véradásokon vesznek részt a dolgozók. Tavaly 250-en adtak vért, s a jövő hónapban sorra kerülő véradó napon legalább ennyien résztvevőre számíthatnak az üzemből. A szegedi véradó állomáson többeket nyilvántartanak, akiket bárhol lehet hívni a klinikákra, kórházakba, ha gyors segítségre van szükség.

Mindezekről, s a további teendőkről volt szó tegnap az üzemből rendezett kerekasztal-konferencián, amelyet a helybeli és a városi Vöröskereszt szervezett. Dr. Kecskeméti Flóra főorvosnő

megnyitó szavai után dr. Tóth András textilmérnök, az üzem Vöröskereszt-szervezetének titkára beszélt a véradó mozgalom jelentőségéről. Az elnöklő dr. Gál György egyetemi adjunktus, a szegedi véradó állomás vezetőjének kérdéseit alapján dr. Benkő Sándor egyetemi tanár, belgyógyász, dr. Kulka Frigyes egyetemi docens, sebész, dr. Virág István egyetemi adjunktus, gyermekgyógyász és dr. Hejtyei Pál egyetemi adjunktus, nőgyógyász tájékoztatta a konferencia résztvevőit az életmentő és gyógyító vér alkalmazásának módzatairól. Ugyancsak ők adták meg a válaszokat a jelenlevők kérdéseire, hozzászólásaira.

Gyorsíró-iskolába felvétel

Érettségizetteknek június 19-én délután 4-6 óráig, nem érettségizett dolgozóknak ugyanakkor íráspróba. (Tanácsköztársaság útja 14.)